

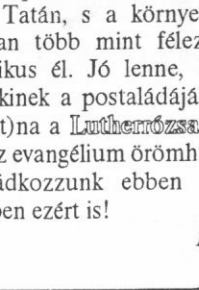
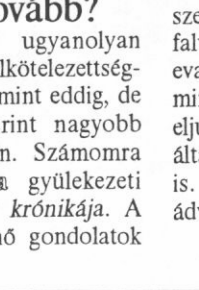
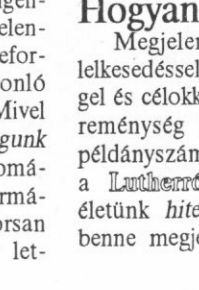
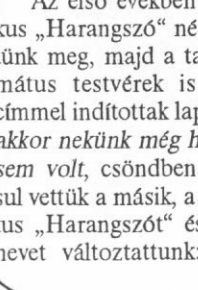
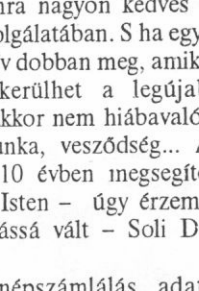
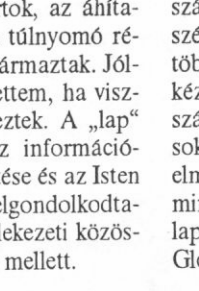
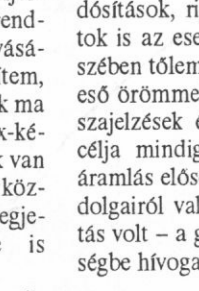
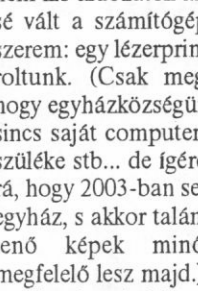
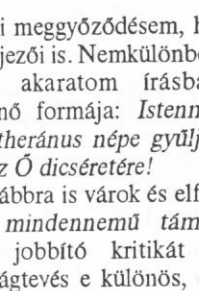
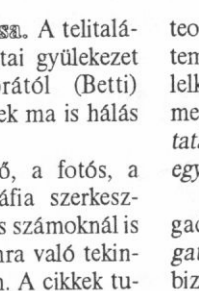
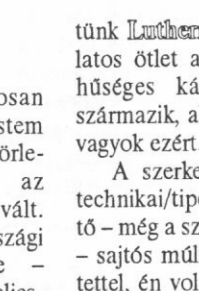
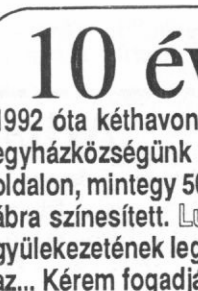

Lutherrozsza

X. évfolyam

2002. december

A Tatai Evangélikus Egyházközség lelkesítő, információs hírllevele. Alapítva Krisztus Urunk 1992. esztendőjének adventjében. Megjelenik havonta. Kapták a gyülekezet tagjai és Tata vonzaskörzetének evangélikussága – valamint az érdeklődők. Készült: 200 példányban. Kiadó: Franko Mátys evangélikus lelkész. Tel./Fax: 34-487-834 E-mail: frankom@axelero.hu

10 éves a Lutherrozsza!

1992 óta kéthavonként, majd havonként kopogtatott a szívek ajtaján a Lutherrozsza – egyházközségünk lelkesítő, információs lapja. Az elmúlt 10 évben majd 200 nyomdai A/4-es oldalon, mintegy 500 gépelt kéziratoldálnyira írás jelent meg, melyet több mint félezer kép, ábra színesített. Lutherrozsza – „a Magyarországi Evangélikus Egyház egyik legkisebb gyülekezetének leglutheránusabb lapja” – mondogatom, s remélem nemcsak a nevében az... Kérem fogadják rövid személyes beszámolómat az elmúlt 10 esztendőről...

Hogyan kezdődött?

1998-tól időszakosan „pásztorlevéllel” kerestem meg testvéreimet, de a körlevél/újság rendszeressé az 1992-es esztendőben vált. Ekkor ugyanis – németországi ösztöndíjmarról hazatérve – nem kis áldozatok árán teljesíté vált a számítógépes rendszerem: egy lézerprintert vásároltunk. (Csak megemlítem, hogy egyházközségünknek ma sincs saját computere, fax-készüléke stb... de ígéretünk van rá, hogy 2003-ban segít a közegyház, s akkor talán a megjelenő képek minősége is megfelelő lesz majd.)

Az első években evangélikus „Harangszó” néven jelentünk meg, majd a tatai református testvérek is hasonló címmel indítottak lapot. Mivel akkor nekünk még harangunk sem volt, csöndben tudomásul vettük a másikat, a református „Harangszót” és gyorsan nevet változtattunk: így let-

tünk Lutherrozsza. A telitalálatos ötlet a tatai gyülekezet hűségese kántorától (Betti) származik, akinek ma is hálás vagyok ezért.

A szerkesztő, a fotós, a technikai/tipográfia szerkesztő – még a színes számoknál is – sajtós múltamra való tekintettel, én voltam. A cikkek tudósítások, riportok, az áhítatok is az esetek túlnyomó részében tőlem származtak. Jól eső örömmel vettem, ha visszajelzések érkeztek. A „lap” célja mindig az információ-áramlás elősegítése és az Isten dolgairól való elgondolkodtatás volt – a gyülekezeti közösségbe hívogatás mellett.

Hogyan tovább?

Megjeleni ugyanolyan lelkesedéssel, elkötelezettséggel és célokkal mint eddig, de reménység szerint nagyobb példányszámban. Számomra a Lutherrozsza gyülekezeti életünk hiteles krónikája. A benne megjelenő gondolatok

teológiai meggyőződéseim, hittem kifejezői is. Nemkülönböztetve lelkési akaratom írásban megjelenő formája: Istennek tatai lutheránus népe gyűljék egybe az Ő dicsőítésére!

Továbbra is várok és elfogadok mindennemű támogatást, jobbító kritikát a bizottságtevés e különös, de számomra nagyon kedves és szép szolgálatában. S ha egyre több szív dobban meg, amikor kézbe kerülhet a legújabb szám, akkor nem hiábavaló a sok munka, vesződség... Az elmúlt 10 évben megsegített minket Isten – úgy érzem a lap áldássá vált – Soli Deo Gloria!

A népszámlálás adatai szerint Tatán, s a környező falvakban több mint félezer evangélikus él. Jó lenne, ha mindenkinek a postaládájába eljut(hat)na a Lutherrozsza, s általa az evangélium örömhíre is. Imádkozunk ebben az adventben ezért is!

fm

A szaloncukor története

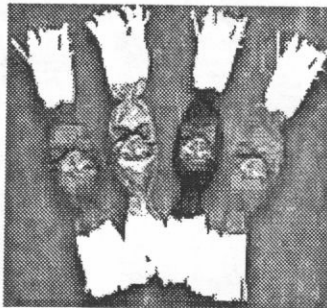
Jellegzetes karácsonyi csemege a szaloncukor, amelyből ma nagyon sokféléet vásárolhatunk. A szaloncukor híres mestercukrárszok műhelyeiben született a múlt században, és csak nálunk maradt hagyományos ünnepi édesség. Ez a finomság otthon is elkészíthető.

Szaloncukrot már a múlt században készítettek a cukrárszok, de az édesség igazán a századfordulón vált divatossá. A reformkorban – francia minta nyomán – jött divatba a polgári lakásokban a fogadószoba, azaz szalon, ahol karácsonyfát állítottak, és így lett a fán lévő díszesen csomagolt csemege neve szaloncukor. Jókai még szalonczukkedlinek nevezte a szaloncukrot, ugyanis a cukorka neve a német Salonzucker szóból ered. 1891-ben jelent meg Hegyesi József magyar-francia szakács és vállalkozó „A legújabb házi cukrászat” című kézikönyve, amelyben tizenhétféle szaloncukrot ír le, így pl.: szalon-ananász cukorkák, szaloncrème-bonbonok, szalonmarasquin-cukorkák, szalonpisztác-cukorkák.

A századfordulón és a két világháború között a cukrárszok

a sütemények mellett fagyaltokat, cukorkákat, bonbonokat és szaloncukrot is készítettek.

A híres cukrászdákban nagy mennyiségű szaloncukrot készítettek az ünnepek előtt, volt hogy naponta 25-30 kg csokoládét is felhasználtak. A pozitív formákat átszítált rizslisztbe mártották, és az így keletkezett mélyedésbe öntötték a folyékony cukrot. Amikor a cukor megdermedt és megszáradt, kivették és becsomagolták. A papírra angyalokat ragasztottak, és már lehetett is a karácsonyfára akasztani. Persze nem mindenki engedhet meg magának, hogy csillogó cukrászdában vásároljon szalo-

lancukrot a fára, ezért sokan otthon készítették el a csemegét.

Ha van időnk és kedvünk, mi is készíthetünk házi szaloncukrot a karácsonyfára. Íme, a recept: Hozzávalók: 1 kg (barna) cukor, 3 dl víz, ízesítő anyagok: darált dió, kakaó, anyagoró, marcipánmassza, kókusz, citrom. Bevonáshoz: csokoládés tortabevonó. A cukrot a vízzel főzzük addig, amíg szálasodni nem kezd. Vékony drótból hajlítunk gyűrűt, mártsuk bele a masszába, és próbáljunk meg buborékot fújni úgy, mintha szappanbuborékot fújnánk. Ha ez sikerül, akkor

már megfelelő a cukor állaga. A masszát öntsük vízzel kiöblített porcelántálba, öntsünk a tetejére is egy kis vizet, és tegyük hideg helyre. Amikor már nem meleg, akkor fakanállal keverjük addig, amíg hófehér pép nem lesz belőle. A pépet osszuk anynyifélé, ahányféle cukrot szeretnénk készíteni. Keverjük hozzá az ízesítőket. Ezután egy kicsit langyosítsuk meg, hogy jól kenhető legyen, és hideg tálcán simítsuk el 1,5-2 cm vastagságban. Amikor megdermedt a cukor és már vágható, akkor vizes késsel vágjuk kis téglalap vagy kocka formákra. Ha szeretjük, vonjuk be csokoládéval. Sellyempapírt és színes csomagolókat vágunk méretre, rojtozzuk be a szélét, és csomagoljuk be a cukorkákat.

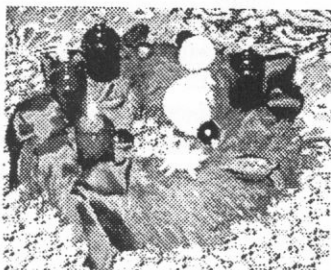
Ádvent?

A latin eredetű szó (adventus) megérkezést jelent. A Jézus születésére való várakozás, a felkészülés, a reménykedés időszaka. András napjához legközelebb eső vasárnap és december 25-e közötti négy hetes „szent idő” a karácsonyra való lelki felkészülés ideje. Advent első vasárnapja legkorábban november 27-én, legkésőbb december 3-án lehet. A régi időkben éjfélkor harangszó hirdette advent, valamint az egyházi év kezdetét. Eredete az 5-6. századra nyúlik vissza, ebben az időben az emberek szigorú böjtöt tartottak. Napfelkelte előtt hajnali miséket tartottak, amelyeket „angyal misének”, „aranyos misének” is neveztek. 1611-ben a nagyszombati zsinat advent első vasárnapjától vízkeresztig megtiltotta az esküvőket, zajos mulatságokat.

Az ádventi koszorú története

Az első karácsony, amikor a koszorú az áhítatos várakozás részévé vált, 1860-ban volt, amikor a berlini árvaházban Johann Heinrich Wichern evangélikus lelképásztor az ünnep előtt gyertyákkal díszített kör alakú, abroncsos csilláron jelezte a még karácsonyig hátra lévő idő múlását. Talán az árvaházi gyerekek másoknál még

sok mellé a múlt század második felében került az adventi koszorú hagyománya. Az adventi koszorút az észak-német területeken, főleg evangélikus környezetben készítették századunk elején. Majd Ausztriában is népszerűvé vált, a katolikus lakosság körében is. Magyarországon főleg a második világháborút követő időben vált szokássá, templomokban, középületekben, otthonokban adventi koszorút a csillárra függeszteni. Különös izgalma az adventi vasárnapoknak: először egy, majd két, három, végül négy gyertya gyulladhat meg rajta...

Az adventi koszorút Franko Betta készítette.

ez a gondolat volt maga az újdonság. A fenyőkoszorút kezdték használni erre a célra világszerte. A népszokás szerint koszorút kötöttek a nyári napforduló napján is, amikor legrövidebb az éjszaka, vagyis június 24-én Keresztelő Szent János, vagy a hagyományos hazai megnevezés szerint Szent Iván napján: virágokból, aratás befejeztével kalászos szalmából, szüret végeztével szőlőből. E nagy múltú szoká-

három, végül négy gyertya gyulladhat meg rajta...

A rajta lévő gyertyák a karácsony előtti vasárnapok liturgikus színeiben jelennek meg a hagyománytisztelőknél. Az adventi koszorú hagyománya lelki megtisztulásra és megújulásra is alkalmas, hogy az ünnep, csakugyan ünnep legyen, és akkora figyelemmel fordulhasunk egymáshoz, amelyet mindannyiunk megérdemel.

Karácsony és a karácsonyfa

A télközép legnagyobb ünnepe minden nyelvben saját nevet kapott. A magyar karácsony szó a szláv korcsun szóból ered, jelentése lép, átlépő – az új évbe való átlépésre, a téli napfordulóra utal. Hasonlóan naptári eredetű a lengyel kolenda, az orosz koljádja is, amely karácsonyi éneket jelent. Az angol Christmas Krisztus nevére utal, a német Weihnacht szent éjt jelent, a franciák Noelnek, az olaszok Natale-nak hívják, mindkettő születésnapot jelent.

A karácsonyfának szánt fenyő már a civilizáció hajnalán is mágikus jelkép volt. Örökzöld ágai a tavaszi napfény visszatérését, az újjászületést hirdették. (A zöld ősidők óta a reménység színe.) Fenyőből font koszorúkat – különösen az északi népeknél – régóta feldíszítenek termékenységsszimbólumokkal (piros alma, dió).

A fenyőállítás jelképe már korán összefonódott az élet ill. a tudás fájának képzetkörével. A karácsonyfa díszei Ádám és Éva történetére emlékeztetnek. Az aranyhaj, a fém- és papírlánc a

bibliai kígyót, az alma a tudás fájának gyümölcsét, a gyertya a kegyelem megszületését, testtelét: Jézust szimbolizálja. Isten megajándékozta az emberiséget Jézussal, ezért mi is megajándékozunk egymást.

A karácsonyfa állításának történet alig több száz esztendősnél. Elsőként Luther Márton díszített fenyőt gyermekeinek. Hazánkban a bécsi udvar ösztönzésére az arisztokrácia honosította meg ezt a szokást. Az első fát az evangélikus Brunswick Teréz, az első magyarországi óvoda megalapítója, Beethoven barátnője állította.

December 24-re az egyház valaha szigorú böjtöt rendelt el, mely az éjféli miséig tartott. Az idők folyamán a vacsora ezen az estén az ünnep egyik fénypontjává vált.

Karácsony az év legnagyobb ünnepe. Sokak számára az egyetlen alkalom, amikor teljesen együtt ünnepelhet a család. A szeretet az összetartozás alkalma ez... ilyenkor az angyalok is boldogabbak odafönn...

Ádventi útkeresés

Advent köszöntött ismét ránk. A csöndesség a várakozás időszaka. Vannak közöttünk, akik még ma sem mernek adventi érzéseinkről, vallásos életünkről nyíltan szólni. Félnék, mert félelemben kellett élniük majd fél évszázadot... Engem nem a múlt árnyai kísértének, a jövő vakító fényei keltenek bennem – bevallom őszintén – olykor aggodalommal teli érzéseket. Az adventi idő különösen jó alkalom arra, hogy mérlegre tegyük cselekedeteinket, hitünket, s kissé a világunkat is. Segítséget jelent ehhez az elvonatkoztatáshoz a készülődés várakozásos izgalma, a karácsony ünnepeinek titkos kisugárzása.

Házainkat meleg fényekkel igyekszünk díszíteni, gyertyákat gyújtunk, s mindközben igyekszünk közelebb jutni az Isten Nagy Betlehemi Jászlához, a Csodás Eseményhez: *Isten emberré lett*. Szívesen beszélünk gyermekeinknek a pásztorokról és a bölcsékről, akik sorban állnak a Betlehemi Csoda előtt, hogy tiszteletüket tegyék. Mi is beállunk a az ámulók közé, de valahogy nem jutunk előre, „dugóba kerülünk” a Krisztus bölcsőjéhez vezető úton. Sok oka van ennek...

A kor kórja

Bosszankodunk a „karácsonycsináló” agresszív reklámokon, melyek a korunk divatosra szabott fogyasztói kényszerzubbonyát igyekeznek ránhúzni, hogy azután materiális vigyorral mi is beszéljünk valamelyik pláza-templom konzumkápolnájába. Azért a közélet (egyházi és világi) visszasságai is meg-megállítják életünk lendületét. A hiteltelen szavakat, a hamis ígéreteket, az általános közjót romboló egoista és destruktív szereplőket szeretnénk egyszer s mindenkorra elfelejteni... Elszomorodunk, mert nem keresünk a rossz hírt –, de azok mégis utat találnak hozzánk. Ilyen helyzetben lelki életünk sebes pontjai bizony nehezen vagy egyáltalán nem gyógyulnak.

A vakító fények

Hálás vagyok egyik KRESZ-oktatóm-nak, aki annakidején jól megtanította nekem is, hogyan lehet védekezni a szembejövő autó vakító reflektorfényétől. (A szem ugyanis automatikusan a fénybe néz.) A védekezés viszonylag egyszerű: nem szabad belenézni a fénybe! Mellé, mellé, a sötét háttérre koncentrálni! Aki így vezet, kivédi a káprázatos pillanatokat – s biztonságosabban vezet.

Bizony az ember szereti a fényt – átvitt értelemben is. A fiatalok pedig különösen. A szülők ritkán készítik fel gyermekeiket a „vakító fények” veszélyeire. Az

élet színpadán állni a reflektorfényben különösen jó érzés. De ha ez a fény egy száguldó expresszvonattól vagy egy kamiontól származik, akkor komoly problémák adódhatnak...

Elkeserítő, hogy mennyire nem okul az ember a múltjából. Ha okult volna, talán már a rekonstruált a paradicsomban élnénk. Egy példa: Az emberiség életében komoly állomást jelentett a dinamit felfedezése. A visszaélések ismertek, Nobel sem pusztításra szánta. A dinamit romboló ereje megfelelő elrettentés, felhívás lehetett volna az atombomba veszélyeire – mégsem vált azzá. (1 gramm besugárzott uránium 6 tonna dinamit robbanóerejével egyenértékű!)

Mintha keresné az ember a káprázatot, a helyzeteket ami veszélybe sodorja. Miközben az embereket szelektív hulladékgyűjtésre próbálják nevelni, az emberek többségénél alapvető gondot jelent, hogy mi a különbség a jó és a rossz között. „Jó az ami nekem jó!” – mondják, holott csak az a jó, ami igazságos.

Kár, de elváltja az ember etikai látását korunk sok-sok vívmánya is. Mire ez a levél eljut a kedves Olvasó postaládájába, Magyarországon a mobiltelefonokon egymást is láthatják a telefonálók. Micso-da szenzáció! Látja az egyik a másikat... s lám, eljutottunk oda, hogy látja ugyan, de nem tud mit mondani! Soha olyan mértékű elszigeteltség nem volt emberek között, mint korunkban. Azt megnézheti mobiltelefonon is, hogy zárt(való)világ, zárt osztályán éppen ki kivel veszekszik (jobb esetben csak ezt), de azt nem tudja, hogy az a másik ember, akivel tizen-húszon éve egy levegőt szív – mert férje, felesége, gyereke stb. –, mi az öröme vagy bánata. Kommunikációs világban élünk, megszámlálhatatlan látható és láthatatlan vezetékkel, éteri csatornával vagyunk kísértetiesen összekötözve, szinte minden rezdülését érezhetjük a másinak, s mégsem értjük meg embertársunkat.

A ránk zúduló információt lassan alig tudjuk „dekódolni”, de nemcsak a megfejtéssel, hanem lassan annak elhordozásával is gond van. Miközben az átlag-ember kissé elborzong egy kicsit és megmosolyogja a klón-baba várható januári megszületését, nem gondol arra, hogy a világ „fejlettebb” részében önmagukat reprodukáló (továbbszaporodó) mesterséges lényekkel kísérleteznek. Az új „szentháromságról” beszélnek: *géntech-nológia, mikroelektronika, nanotech-nológia*. Néhány év múlva egészen ismerős fogalmak lesznek ezek. Közben olyan alapvető problémákra nincs megoldás mint: szociális gondok vagy éppen a környezetszennyezés.

Van-e megoldás, s ha igen, akkor hol?

Íme, egy kérdés, amely korántsem olyan nevetséges, mint amilyennek látszik (a kérdést Diderot teszi fel): *Lehet-e tiszta az ízlésünk, amikor romlott a szívünk?*

A kérdést folytatva: Lehet-e szép az ünnepünk, ha a hozzá vezető úton többnyire csak a negatívumokat, életünk hiányait látjuk? A válasz egyértelmű: nem! Ezokból új utat kell keresnünk Istenhez, mely a tiszta, őszinte és igaz...Vagy talán ilyen út nincs is? Embercsinálta valóban nem létezik, de Isten-készítette, a távlat-ígéretű jézusi – igen: „*Én vagyok az út az igazság és az élet*”.

Mindannyian szép karácsonyt szeretnénk, de csak akkor válik azzá, ha keresünk a lehetőséget, amiben átalakulunk és lelki életünk megújul! Hogyan? Először is tegyük le azokat a nyomorító terheket, melyeket egész esztendőben cipeltünk...

A modern pszichológia nyíltan beszél a nagy „újdonságról”: vagyis az *imádságról*. Tény, hogy amíg az ember nem mondja ki őszintén az Isten előtt, azaz nem tudatosítja önmagában is mindazokat a negatív érzéseket, mély bántalmakat, kínzó hiányokat amik ott lebegnek körülötte lelki életének mindennapjaiban, addig nincs felszabadult öröme, kiegyensúlyozott derűs élete. A megoldás tehát az adventi bűnvallás? Igen, hogy bocsánatot nyerve megtisztulva éljük át Isten karácsonyi csodáját. Kíváncsiak-e ennél szebb ajándékot?

fm

Akkor is

Ha megversz
akkor is hozzád
megyek sírni Uram!
Mint valamikor
rég mondta
nekem a kisfiam,
ha a kezem
büntetett,
s ő zokogva
átölelte térdemet.
Én is csak
hozzád szaladok,
akármennyire
sújt karod,
s hiszem, hogy
mint akkor én
a gyermeket,
Te is átölelsz
s felemelsz engemet.

V.I.

Isten öreg bojtárának emlékezése

Az adventi csönd mindig lehetőséget ad a számadásra a visszaemlékezésre is. Így adjuk közre nyugalmazott református lelkipásztor-testvérem írását, aki a régi – nem mindig könnyű – időszakra emlékezik. Tanulságos mondatain érdemes el-gondolkodni.

1945. dec. 6-án *Leőke Károly* a tatai Református Egyházmegye esperese iktatott be a naszályi Református Egyház-község lelkészi állásába. Nagy öröm volt a lelkemben és nagy lelkesedéssel indultam neki egyházi szolgálatomnak.

Naszály 600 lelkes gyülekezetében nagyszerű embereket, ifjúságot ismertem meg, szép vallásos estéket tartottunk, majd kalákamunkával felépítettünk egy szép Gyülekezeti Otthont. Nagy volt a szorgalom minden testvér szívében, így 1948. Máj. 14-én *Leőke Károly* esperes úr és *Dr. Benedek Sándor* pápai Akadémiai Professzorok jelenlétében felavattuk közösségünk nagybecsű Gyülekező helyét.

1951 augusztusában *Süveg Zoltán* naszályi fiatalember a KISZ szervezete nevében megjelent lelkészi irodámban. Felszólított arra, adjam át nekik a Gyülekezeti Otthon kulcsait, mivel arra nekik van szükségük, ettől kezdve a KISZ veszi át a naszályi ifjúság nevelését. Én a kulcsok átadását megtagadtam.

Ezután sok-sok izgalom, lelki tusa, próbatétel jutott osztályrészemül. Végül mégis a KISZ győzött.

1951. szept. 10-én *Leőke Károly* esperes úr elküldte *Darvas József* miniszteri úr levelét, melyben közlik – el kell távoznom őrhelyemről, Naszályról antidemokratikus magatartásom miatt.

Isten jóakarató segítségével végül is cserélni tudtam *Gyimóthy Géza* környei lelkipásztorral. Szekérre rakták szegényes bútorainkat és feleségemmel sz. *Major Etelle* és akkor 4 éves *Zsuzsanna* lányommal szomorú szívvel hagytuk hátra közösségünket.

Horváth Miklós környei tanácselnök elvtárs édesapja nekem jó barátom volt, ő megnyugtató, segítőkész támogatásáról biztosított. Segítséget nyújtott a Kiskörnyei és a Bánhidai református templom építésénél is. Isten áldja meg!

Ekkor Környén szorványgondozó lelkipásztor lettem, gondoztam Oroszlány, Bánhida, Kecskéd, Környebánya lakosainak lelki nevelését. Gyógyító hatással volt rám a környei szolgálat.

1969 márciusában egyhangúan megválasztottak Kocs község lelkészévé. Örvendett a lelkem, újult erővel, tele lelkesedéssel láttam neki munkámnak. 22 éven át végeztem a kocsi hívek lelki gondozását, pasztorálását.

1975 május 8-án felállítottuk a templomkertben a II. világháború áldozatainak hősi emlékköveit, itt 94 hősi halott nevét vésettük a két kötéblára. A márványlapon még a következő felirat is olvasható: „*Elmentetek, mert el kellett mentetek, idegen földbe nyugszik testetek, de mi kegyelettel őrizzük emléketeket.*”

Sajnos 1983 májusában szintén szomorú esemény történt, amelyet meg kellett szenvednem, szomorúan hordok a szívemben. Kocs TSZ elnöke *Záborszky Zsigmond*, a párttitkár *Karsai Lászlóné* voltak. Történt, hogy a Szövetkezet traktorosa *Orbán János* traktorának leállítás után rosszul lett, agyvérzést kapott. Az elnök leemelte gépéről, de a szorgalmas, hívő emberen már nem lehetett segíteni. A falu rám bízta a temetés lebonyolítását.

A temetés előtti napon azonban megjelent irodámban *Záborszky* úr és *Karsainé*, bejelentették azt, hogy *Orbán János* a párt halottja, a temetés nem az én feladatom. Megdöbbenésemben próbáltam elmondani az érveimet hívő testvérem temetéséről, de minden igyekezetem hiábavaló volt. A nagy vita hevében sajnos olyan indulatos kifejezés hagyta el ajkamat, ami miatt *Karsainé* feldühödött, ököllel fenyegetőzött. Feljelentett a tatai Pártbizottságon, ahol az akkori titkár *Haris Gyula* elé kellett állnom. *Alea iacta est!* A feljelentés tovább gyűrűzött. *Fodor András* tatai egyházmegyei esperes úr továbbbította a feljelentést *Rigó Pál* tatai bányai egyháztitkárnak, *Kovács Attila* püspöknek Balatonfüredre.

Fodor András nyugdíjaztatásomat erőltette. Rendkívül sok izgalmon mentem keresztül. Becitáltattak Kocs Tanácsházára is, ahol a párttitkár, elnök, még sokan mások becsmérelték magatartásomat.

Az izgalmak miatt idegösszeroppanás miatt a tatai Kórházba, majd a budapesti Rókus kórházba kerültem. *Zsuzsanna* lányom felkereste *Rigó Pál* titkár urat, aki egy dossziét vett elő, majd lányomnak azt mondta: „*Ez a dokumentum az édesapja bűnlajstroma. Ha nem tekintenék időskorára, már börtönbe záratnám.*”

A kórházban meglátogatott két (egyházbeli ifjú) – nevüket nem írom le. Mikor látták meggyötört arcomat, de láttak egy kevés mosolyt is felkértek arra, írjak alá egy nyilatkozatot, mely szerint adjam vissza a kocsi templommal szemben lévő kiskertemet, amelyet *László Kálmán* egyházigazgató úrtól kaptam ajándékul. Az érv az volt, hogy a régi káplánház helyén ifjúsági házat akarnak létrehozni. Nekem más tervem volt, de beteg állapotomban aláírtam azt a nyilatkozatot. Feleségem és lányom megtudván ezt a cselekedetet elmentek a Földhivatalba, visszakérni a jogos kertet, de eredménytelenül, már nem tudtunk mit tenni. Ez a gorombaság szívem utolsó dobbanásáig kísért, bánt, de ismerem az igét. „Ne haragudjatok, de szeressetek!”

Nyugdíjazásom 1987-ben megtörtént, de esperesi engedéllyel, még Dunaalmáson 6 éven át dolgozhattam Isten kegyelméből. Az én lelkipásztorságom alatt építettük újjá a dunaalmási templom tornyát, amelyet még a világháborúban lőttek szét. 1990-ben itt a templomkertben felállítottuk a II. világháború hőseinek emlékkövét, amelyre egyedül gyűjtöttem a falu közösségétől támogatást. Életem legboldogabb napja 1988 nov. 11-én volt, amikor felavathattam az új templomtornyot és a templomot.

Engem nem rehabilitált az egyházi hatóságom, én önmagamnak vagyok a legszigorúbb kritikusa. Úgy érzem, hogy üldöztetésem ellenére nem éltem hiába, naponta találkozom Krisztussal ha néha megkeseredem már szeretnék elköltözni ebből a rohanó világból. Isten kegyelme még 88 évesen is erőt ad, megsegít.

Hadd fejezzem be üldöztetésemről szóló történetemet egy Ady verssorral:

„Várva várok most már a halálra, szemem övé volt, kezem keze volt, mindent ő végezte./Háborúba ő bocsájtott, bűnökből kihántott./Rákacagott a háborúra, Uraknak Ura.”

Úgy legyen. Amen.

Bakonyi Dezső

Klári néni (Farkasházi Ferencné) a templomajtó előtt leptem meg kérdéssel: Mit jelent számára az advent?

Számomra csodálatos időszakot... a végső nagy utolsó találkozásra való felkészülés időszaka ez mindig, s minél idősebb az ember, annál inkább súlya van a szónak: várakozás, közeledés, érkezés, találkozás. Olyan jó minden gondunkat, egész életünket az ő kezébe helyezni, s mindent Tőle elfogadni. Erre tanít engem az adventi időszak!

Tudom, hogy voltak nagyon nehéz adventek is Klári néni életében...

Igen, amikor Feri bácsi szibériai fogságban volt, s azt sem tudtuk egyáltalán éle még? Akkor szüleimnél voltam Rácalmáson, a két piciny gyermekünkkel. Az egyedüllet nehéz adventjeiben Isten Szentlelke elvitt még a hajnali misékre is, az ún. *rorátékra*. Sok-sok erőt kaptam ekkor ezekből az istentiszteleti alkalmakból. Ugyanakkor ebben a szomorú időszakban nagyon sok szeretetet kaptam mindenkitől, ami szintén eltette bennem a reménységet. Végül három és fél év után – az Úristen egészségben hazahozta férjemet. Az első közös karácsony felejthetetlenül szép volt... Akkor még elgondolni sem mertük, hogy az Úristen ilyen bőségesen kárpótol minket éveink számát illetően. Istennek legyen hála, ajándékáért az elmúlt 88 adventért! Az idő gyorsan elszáll, de az Úr szeretete révén felejthetetlenül szép és mégis maradandó. Hála legyen Neki mindeztért!

Rózi néni (Szily Györgyné) lakásán kerestem meg, hogy felidézzük a régi adventeket. Mi jut eszébe Rózi néni, ha ezt a szót hallja: advent?

Sok-sok kedves emlék. Az első adventi vasárnap, amikor gyónni mentünk és úrvacsorát vettünk. Édesanyám, aki egy papcsaládnál nevelkedett *Nagyalasnyiban*, s különösen is ápolta a régi szép szokásokat: a készülődés hangulata hosszú évek távlatából is lelket melegítő, s Édesanyám tradicionális ételeinek ízét, a szentestére sült hal illatát még ma is érzem.

Volt-e valamilyen különleges adventi időszak az életében?

Valahogyan mindegyik szép, de elevenen él bennem 1940 adventje, amit már Erdélyben éltem meg, hiszen az év szeptemberében vezényeltek oda engem is, mint postai dolgozót. Emlékszem, hogy postásainknak igencsak nehéz dolguk volt, hiszen az odavezényelt katonák majd mindegyike karácsonyfát küldött haza, az anyaországba. Szép adventi emlékeim vannak ebből a három esztendőből, amit *Kolozsváron*, *Marosvásárhelyen*, *Sepsiszentgyörgyön*, *Kézdivásárhelyen* és *Maroshévízen* töltöttem.

Mintegy két évig Bécsben éltem a rokonaimnál, ottani adventek is eszembe jutnak. Szívesen emlékszem gyermek és ifjúkorom celldömölki ad-

ventjeire is. Ilyenkor esténként énekkel jártunk, szerepeket és verseket tanultunk, amiket szenteste adtunk elő. Még a celldömölki kórházba is bementünk dec. 24-én. Mindezek nagyon szép emlékek számomra.

S hogyan telik az advent most?

Hol így – hol úgy, de mindig az Úristenbe vetett *hittel és bizalommal*. Sajnos lábaim nem mindig engedelmeskednek, így néha el-elmaradok a vasárnapi istentiszteletről, de lélekben ott vagyok. Hálas vagyok Istennek szeretetéért, ezért a mostani adventért is... 86. évemet töltöttem be szeptemberben. Sokszor megtapasztaltam, hogy az aggodalmaskodást nem szereti az Úristen. Legjobb, ha mindent Őreá bízunk! Sajnálom azokat, akik nem keresik az Istent, s adventben is csak avval törődnek, hogy a napi jóléti percek meglegyenek...

Harmadik beszélgetőpartnere, Ilonka néni (Dubroviczky Ferencné) a régi adventekről beszélgettünk. Milyenek is voltak azok régi sári adventek?

Az adventi időszaknak mindig szép hangulata volt. Az istentiszteletekre együtt ment a család, s nem maradtak el esténként az asztalnál elénekelt adventi énekek, imádságok sem. Jó visszaemlékezni ezekre az időkre. Hálas vagyok a Jóistennek, hogy nem terhelte meg soha erőm felett, s megóvott minden bajtól. Nehézségek között adventjeink mindig szép ünnepségekben teltek.

Hányadik adventet tetszik most ünnepelni?

Bizony ez már a 92-ik... Olyan nagy örömmel tölt el, hogy családommal együtt készülhetünk erre a karácsonyra is. Mellettem vannak, szeretetükkel naponta elhalmoznak, s a távolabb élő unokák is szívesen jönnek hozzám. Csak hálát mondhatok Istennek mindenért!

Kriszta néni (Szabó Pálné) is otthonában kerestem fel, régóta esedékes látogatásomat letudandó... Mit jelent Kriszta néni életében az advent?

Mindenek előtt számomra az advent – s ez már a nyolcvanadik – a szépre, jóra való vágyakozás időszaka. Mint pedagógus sokszor átéltem, ahogyan a gyermekek elemi

örömmel várják titkos vágyaik megvalósulását a karácsonyfa alatt... Ugyanúgy a felnőtt ember is a vágyait fogalmazza meg adventben és vár. Vár arra, hogy megkapja a legnagyobbat, a legszükségesebbet: az Istent magát, a lélek belső örömét. A hívő ember jól tudja, s ki is mondja: neki a Krisztusra van szüksége. A világban is tudják, hogy mi a központja a karácsonyi ünnepségeknek, a „Jézuska”, de nem válik központtá, mindvégig „mellékszereplő” marad. Kár, mert így sosem válik nyilvánvalóvá az Isten kegyelme.

Mitől más az advent?

Az adventi időszakban sokkal többet énekelek, dudorászok magamban, mint egyébként. Olyan jól esik a régi adventi és karácsonyi énekeket újra és újra

élelni, melyekhez mindig kapcsolódik egy-egy személyes élmény. Így talál rám mindig egy kedves gyermekkori dal: *Lágyan hull a hó / némán nyugszik a hó / hólepel az utakon / Jézus jön, örül nagyon!* Érdekes, hogy ezek az adventi dallamok, felfokozzák a bennünk lévő szeretetet. Úgy látom, hogy minden ember elcsendesedik advent környékén és karácsonykor – sokan ilyenkor döbbennek meg életük ürességén.

Az adventjeimben mindig benne vannak a régi karácsonyi élményeim is, még a gyermekkorok is, amikor szüleinkkel együtt ünnepeltünk. Ilyenkor hála tölti el a szívemet, s dicsérem az Istent. Adventben lenni jó, mert az Isten szeretete ölel át – mindenben.

Lopjátok el az időt!

Hihetetlen megbízás

Az ördög világtalálkozót szervezett. Megnyitóbeszédében így szólt démonjaihoz: "A keresztényeket nem akadályozhatjuk meg abban, hogy templomba járjanak, és abban sem hogy bibliájukat olvasva megismerjék az igazságot. De meg tudjuk akadályozni őket abban, hogy fejlődjen Jézus iránti személyes kapcsolatuk és szeretetük, és abban, hogy imádkozzanak. Ha ezt a kapcsolattrendszert meg tudjuk szerezni magunknak, miénk a hatalom is! Ha ők imádkoznak, mi veszélyben vagyunk! Tehát hagyjátok őket templomba menni, hagyjátok őket a megszokott életvitelükben, de lopjátok el tőlük az időt, nehogy elmélyítsék Jézus Krisztus iránti kapcsolatukat, – és semmi szín alatt ne imádkozzanak! – így szól a megbízásom hozzátok, alvilági angyalokhoz. Térítsétek el őket!

De hogy tegyünk mindezt? - kérdezték a démonok.

Foglalkoztassátok őket állandóan a mindennapi élet jelentéktelen melléktevékenységeivel, találjatok ki mindig valami újat, hogy uralkodjatok a gondolataikon! – válaszolta az ördög. Irányítsátok őket úgy, hogy sok kiadásuk legyen, sok legyen a fel- ill. elhasználásuk. Folyamodjanak újra és újra kölcsönökhöz. Az asszonyokat beszéljétek rá, hogy csak a munkájuknak éljenek, hogy a túlóráik száma végeláthatatlanná váljék. A férjeket győzzétek meg arról, hogy heti 6-7 napot dolgozzanak, napi 10-12 órával. Így biztosíthatunk számukra megüresedett életet. Mindenképpen tartsátok távol őket attól, hogy gyerekeikkel együtt legyenek és semmiképpen ne imádkozzanak értük! Ha a családok végre szétesnek, nem lesz otthonuk ami védelmet nyújthat számukra. A fejüket tömködjétek úgy teli, hogy esélyük se legyen meghallani a Szentlélek kellemesen lágy hangját! Tanítsátok meg őket a rádió vagy a magnó hallgatására vezetés közben. Rendezzétek el, hogy a TV, a Videó, a CD lejátszó, a számítógép a közvetlen közelükben működjen. És jól figyeljétek arra, hogy a világ egyetlen üzletében vagy szórakozóhelyén se éjjel, se nappal ne legyen keresztény zene hallható. Így megmérgeződik a gondolatuk szétszakad szövetségük Jézus Krisztussal és megszakad egységük.

Árasszatok el mindent, még az étkező asztalokat is újságokkal, a nap 24 órájában újra és újra árasszatok el őket híradásokkal. A reklámtermékek plakát-

jaival és képeivel takarjátok el az utcákat, postaládákat tömjétek teli reklámanyagokkal, a grátisz-termékek és szolgáltatások reményt keltő híryanagyával. Az újságok címlapján és képeken legyenek szebbnél szebb karcsú modellek, hogy a férfiak egyre inkább a külső szépség meghatározó erejében higgyenek és lássák később saját feleségüket kevésbé attraktívnak. Ez is segít a családok gyors felbomlásztásában. Szabadságuk ideje alatt se legyen nyugtuk, tegyetek meg mindent azért, hogy gondterhelten, nyugtalanul térjenek vissza a munkájukhoz. Akadályozzátok meg, hogy örüljenek a természet szépségeinek, és semmiképpen ne csodálják meg Isten teremtett világát! Küldjétek őket szórakozóhelyekre, vidámparkokba, sportrendezvényekre, koncertre vagy moziba. Az legyen a célotok, hogy életükben ott legyen az elfoglaltság, az elfoglaltság, az elfoglaltság..., hogy semmi idejük ne maradjon Istenre. De azt se engedjétek, hogy Istenről beszélgessenek a keresztények, ha egymással találkoznak, hanem beszéd közben tereljétek más irányba őket, hogy rossz lelkiismerettel távozzanak. Mindenek előtt azt hangsúlyozom, hogy az imádkozástól tartsátok távol őket! Ne legyen idejük Isten dicséretre! Ki nem állhatom mindezt! És fáradozásaitokban ne lankadjatok! Állandóan az legyen az érzésük, hogy túl sok a dolguk, nehogy evangelizációs alkalmakat rendezzenek, vagy hogy lelkeket nyerjenek Istennek. Tárjátok eléjük az erre az időre vonatkozó bocsánatkérések tömkelegét, nehogy Istentől kérjenek új erőt! Így rövidesen kénytelenek lesznek a saját erejükből élni, egészségüket, családjukat a „jó ügyért“ feláldozni. Higgyétek el, működni fog!

Ez a találkozó nagyon jól sikerült. A démonok gyorsan elindultak a világ minden tájára megbízatásukat teljesíteni, hogy beleavatkozzanak a keresztények életébe, lekössék és kihasználják őket. Nem győznek ide-oda rohanni....

(ismeretlen szerző nyomán)

HÍREK

November 30-án délután három órai kezdettel ünnepi istentisztelet keretében a Naszályi Református Egyházközség lelkesi állásába beiktatták Szabó Előd református lelkipásztort. Az ünnepséget követő közgyűlésen, mint a legközelebbi lutheránus gyülekezet lelkésze egyházközségünk nevében köszöntöttem a beiktatott lelkészt.

Ádventi esték címmel csütörtökönként este 6 órakor bibliaóra helyett teázással egybekötött előadások lesznek. Ezen az adventi egyházi-, és népszokásokat, szimbólumokat valamint egyházi énekeinket ismerhetjük meg.

Adójának 1 %-val támogatassa továbbra is iskoláinkat, szertetőthönakat, karitatív munkánkat!

Barátainak, ismerőseinek, rokonainak figyelmét hívja fel szép céljainkra! Keressen segítő társakat az Emberért végzett szolgálatunkhoz!

KÖSZÖNJÜK!

Itt köszönjük meg mindazoknak a támogatásait, akik a „Tatai Evangélikus Kistemplomért Alapítvány“-t 1%-os felajánlásaikkal támogatták. Az így befolyt összeg a 2002-es esztendőben

100.279Ft

volt. Támogatását, segítségét köszönjük! Advent harmadik vasárnapján imádságban is megemlékezünk támogatóinkról.

Gyülekezet Vezetősége

ÜNNEPI

ALKALMAINK

Dec. 22. (ádvent 4. vasárnap) de. 10 óra
Istentisztelet

Dec. 24. (kedd) du. 3 óra
Szenteste, "Gyermekek Karácsonya"

Dec. 25. (szerda) de. 10 óra
Karácsony 1. napja Istentisztelet
úrvacsorával

Dec. 26. (csütörtök) de. 10 óra
Karácsony 2. napja Istentisztelet
úrvacsorával

Dec. 29. (vasárnap) de. 10 óra
Istentisztelet

Dec. 31. (kedd) 17 óra
Óév-esti istentisztelet

2003. Jan 1. (szerda) de. 10 óra
Újév-reggeli istentisztelet úrvacsorával

Jöjjünk és hívogassunk másokat is!